

תוכן ענינים

5	הקדמת העורכים
9	הקדמת המתרגם
	<u>כרך א'</u>
13	פרק 7 המהפכה
21	פרק 8 ראשית פעילותי הפוליטית
27	פרק 9 מפלגת הפועלים הגרמנית
35	פרק 10 סיבת ההתמוטטות
57	פרק 11 עם וגזע
103	פרק 12 תקופת התפתחות ראשונה
	<u>כרך ב'</u>
141	פרק 1 השקפת עולם ומפלגה
149	פרק 2 המדינה
179	פרק 6 המאבק בתקופה הראשונה - משמעות הנאום
193	פרק 7 המאבק נגד החזית האדומה
221	פרק 9 מחשבות יסוד על תכלית וארגון הס.א.
237	פרק 10 הפדרליזם כמסווה
251	פרק 11 תעמולה ומנגנון
263	פרק 14 קריאת כיוון או מדיניות מזרחית
287	נספח: האנטישמיות של היטלר

הקדמת העורכים

תרגום חלקים מספרו של אדולף היטלר "מאבקי" לעברית הוא בחזקת נסיון להציג לפני הסטודנט והקורא הישראלי בדרך בלתי אמצעית את מקורותיו האידיאולוגיים של הנאציזם. לפנינו המניפסט הרשמי ואולי החשוב של התנועה הנאצית, כפי שנכתב על ידי מנהיג התנועה, מניפסט שהדריך את המדינה הגרמנית משעה שהגיע מחברו, אדולף היטלר, לשלטון ב-30 בינואר 1933.

המפגש עם מסמך זה מאיר הן את המקורות של התנועה הנאצית, הן את פעולותיה ואולי אף את פשר הצלחותיה. קריאה בספרו של היטלר הנה ללא ספק קשה. הן הסגנון והן תוכן הדברים מציגים בפני הקורא שעטנז של הגות מדינית וחברתית, דברי בלע, פורנוגרפיה גזענית ונסיון לשכתב את ההיסטוריה הגרמנית. אולם הרושם הרב שהשאיר הספר על קוראיו ובעקיפין על ההיסטוריה האירופית חייב לעורר את סקרנותו של החוקר והלומד בן ימינו: מה היה בדברים אלה כדי להלך קסם בשעתו על קוראיו? כיצב יש בהם כדי להבהיר את ההתרחשות ההיסטורית עצמה?

אין ספק שלגבי ספר זה נשאלת השאלה הבאה בתכיפות גדולה יותר - כיצד לא הבין הדור שקרא את הספר בשעתו את הסכנה הגלומה בו? כמעט בכל סרט קולנוע על התקופה מופיעה דמות המצטטת מן הספר ומתרה בשומעיה מפני מה שעומדים היטלר ומפלגתו לעשות. זוהי סצנה המבוססת על חוכמה שלאחר מעשה. לפני עליית היטלר לשלטון לא זו בלבד שלא התייחסו ברצינות רבה מדי למה שכתב, אלא שתפוצת "מאבקי" לא היתה רבה ביותר. היה זה אחד מספרים רבים של הוויזם רבים האופייניים לאותה תקופה. עד לעליית המפלגה הנציונל-סוציאליסטית לשלטון נמכר רק בכמה עשרות אלפי עותקים (ובמחיר גבוה של 12 מרק). אפילו לא כל חברי המפלגה, שלא לדבר על בוחריה או יריביה, לא טרחו לקנות את הספר או לקרוא בו. לעומת זאת בתקופת שלטונו של היטלר,

תקופת "הרייך השלישי", יצא הספר בכריכה רכה, מחירו ירד ל-8 מַרְקִים ובלחץ המשטר וברוחו נמכרו כששה מיליוני עותקיו. אחד מסודות תפוצתו היה, שנהוג היה לתתו כמתנה לזוג ביום חתונתו. אך גם בתקופה זו היה זה סוד גלוי, שהפער בין מספר העותקים הנרכשים ומספר הקוראים בספר היה גדול. השפעתו של הספר היתה בעיקר במעגל הפנימי של הצמרת הנאצית - עבור מנהיגים מחוזיים, ראשי מחלקות ארגון ותעמולה, שרים ומזכירים למיניהם. אם רוצים להבין את מניעי פעולותיהם של ראשי "הרייך השלישי" אין להתעלם ממקור זה, בלי לשים לב לרמתו ותפוצתו. יתר על כן, במערכת החינוך של "הרייך השלישי", בבית הספר, נתקלו הילדים והמורים בציטטות מן הספר בכל צעד ושעל, ואלה השאירו את רושםם.

לספר שני כרכים. קטעים מהם מובאים להלן. בחירת הקטעים מונחית על ידי מטרת העורכים בקובץ זה: לא עוד תרגום של הספר כולו (תרגום אנגלי הלא עומד לרשות כל מי שאינו מבין את שפת המקור); גם לא רק הצגת אישיותו, אופיו ודעותיו של היטלר בפני מי שלומד על הנציונל-סוציאליזם, אלא אף הצגת גירסתו של היטלר לתקופה מכרעת בתולדות גרמניה: הולדת הרפובליקה של ויימאר והמפלגה הנאצית, גירסא שהיו לה השלכות על הפרק הבא באותה היסטוריה. שתי תופעות היסטוריות אלה - הרפובליקה והמפלגה הנאצית - שלובות זו בזו עד לבלי הפרד: פעילותה של "מפלגת הפועלים הגרמנית" (אחר כך "מפלגת הפועלים הגרמנית הנציונל-סוציאליסטית") מעידה על הקשיים בהם נתונה היתה הדמוקרטיה הגרמנית הצעירה אחרי מלחמת העולם הראשונה. הבעיות שעיינו התמודדה הרפובליקה, כושרה להתגבר על סכנות שארבו לפתחה ולשרוד במשך כ-15 שנה [1933-1918] באים לידי ביטוי אף באופן הולדתה ותקופת פעילותה הראשונה של המפלגה הנאצית. המטרה אינה אפוא דיון אך בפן האידיאולוגי של הספר אלא גם בפן ההיסטורי-פוליטי של שעת הנהגותו.

יש להבדיל בין שני חלקים בקובץ שלהלן: הפרקים ההיסטוריים [בכרך הראשון פרקים 7, 8, 9, 10, 12 ובכרך השני פרקים 6, 7, 9, 11]

והפרקים האידיאולוגיים [בכרך הראשון פרק 11 ובכרך השני פרקים 1, 11, 14]. בפרקים ההיסטוריים מביא היטלר את גירסתו לנסיבות המהפכה [1918] ונפילת הרייך השני, לנסיבות המפלה במלחמה ולחוויותו האישיות במינכן המהפכנית, ולבסוף לתולדות המפלגה הנאצית בראשיתה. בפרקים האידיאולוגיים מציג היטלר את עיקרי אמונתו הגזעניים ותורת המדינה והחברה הגרמנית העתידית. ללא ספק מסבירים פרקים אלו במידה רבה את שאירע עשרים שנה לאחר כתיבתם בגרמניה ובמחנות ההשמדה. בין אם התכוון היטלר בדבריו משנת 1924 או 1926 למה שבוצע בפועל בשנת 1941 ובין אם לאו, ברי, כי מנהיג המדינה שיזמה את רצח העם היהודי הניח שנים קודם לכן את התשתית התיאורתית לאותם מעשים.

היטלר כתב את "מאבקי" בטירת לנדסברג שבמדינת בוואריה. במקום זה היה כלוא באשמת נסיון ל"פוטש" (הפיכה) נגד הרפובליקה בנובמבר 1923. במשך 11 חודש היה היטלר כלוא (בתנאים נוחים) בטירה זו ושם הכתיב את רעיונותיו למזכירו רודולף הס. מטרתו היתה להציג את עצמו במפלגתו (שנמצאה אז במצב של התפוררות) כאיש רוח, אידאולוג, מנהיג בעל חזון. גם למתעניין במבנה אישיותם ורוחם של היטלר וסביבתו הקרובה באותה תקופה מהווה "מאבקי" מקור רב ערך.

תרומתם של העורכים לקובץ שלהלן אינה רק בבחירת הקטעים על פי המטרות האמורות, אלא גם ביצירת מערך מדעי הכולל הערות שוליים ומבואות לכל פרק ופרק. המבואות משרטטים את הרקע ההיסטורי לכל פרק, והערות השוליים מציידות את הקורא בהבהרות ותיקונים לגירסתו החד צדדית של היטלר, וכן הסבר למושגים, מונחים וטעויות, ועוד מידע הנחוץ להבנת הטקסט והקשרו.

ובאשר למערכת המושגים: במקום שמושג דורש ביאור מצויה הערת שוליים מתאימה. מושג מרכזי אחד דורש הבהרה כבר במקום זה: התנועה הנאצית היתה הבולטת מבין התנועות המגדירות עצמן *völkisch*, דהיינו בעלת אוריינטציה לאומית המעמידה במרכז את התכונות האורגניות של העם - המוצא, ההיסטוריה, השפה והתרבות. המושג קרוב ל'גזעני' אך

אינו מגיע לכלל מיצוי בכינוי זה. להלן העדפנו להשתמש בתרגומו לעברית "עממותי", מושג שהופיע כבר בספרות עברית בראשית המאה.

בנספח לקובץ רוכזו הקטעים המרכזיים העוסקים ביהודים. הטיפול בנושא זה, להוציא בפרק 11 של כרך א, אינו מפורט ביותר. בכל זאת יש בקטעים אלה כדי להדגים את קיצוניות עמדתו של היטלר בנושא היהודים ואת גסותו וגחמתו.

פרק 11

הקדמת העורכים

בעיני רבים אז ועתה הפרק על "עם וגזע" הוא המרכזי בספרו ומשנתו של היטלר, שהרי התוצאה המעשית של ההגיגים הללו לא נשארה בתחום התיאוריה אלא היתה השואה.

תורות גזע כשלעצמן זכו לביטוי ולתמיכה, מדעית ופופולרית, הרבה לפני היטלר ולא דווקא בגרמניה. ההנחה בדבר שוני בין גזעים אנושיים התפתחה לכלל אמונה בדברי עליונות ונחיתות של גזעים ובעזרת גישות דרוויניסטיות הפכה לגזענות, דהיינו לתורה המבקשת יישום פוליטי וחברתי של הנחות ואמונות אלה. האמונה בדבר עליונות הגזע הנורדי, הגזע הארי, הגזע האנגלו-סכסי היתה נפוצה בסוף המאה ה-19, ובלי ההנחות הגזעניות בדבר עליונות הגזע הלבן לא היה האימפריאליזם זוכה לתמיכה כה גדולה באירופה ובאמריקה.

חשוב לציין, כי תורות גזע נסמכו על המדע המתפתח. בעיקר סיפקו הזואולוגיה והאנתרופולוגיה את התשתית או התדמית המדעית. האויגניקה (שיבוח הגזע) פותחה על-ידי האנגלי גלטון כענף מדעי. בגרמניה חברו משנותיהם של אנשים כגובינר, ואגנר ו-Schemann לשיטותיהם של Ploetz (מייסד ה"ארכיב לתורת הגזע וביולוגיה חברתית" 1904, "והחברה להיגיינה גזעית") ואחרים כדי ליצור מסכת פסבדו-מדעית של תורת גזע המובילה לגזענות. אנשים כמו היטלר קראו את ספרו הפופולרי עד מאוד של הוסטון ס. צ'מברלין (1899) "יסודות המאה ה-19" וכיו"ב ספרים פופולריים כדי לעצב להם תפיסה גזענית. תנועה פוליטית גרמנית כמו ה"אגודה הכל-גרמנית" או האגודות העממותיות טרחו להפיץ ברבים את המסכת הזאת, כשם שעשו זאת אחרים בצרפת, באנגליה ובארזה"ב. עד למפלה במלחמת העולם הראשונה לא היתה גרמניה חריגה לעניין זה (השווה ספרו של ג'ורג' מוסה, בדרך לפתרון-סופי, ת"א, תש"ן). המפלה היא שאיפשרה לאנשים כהיטלר להפוך את עניין הגזע לציר של ההסבר הגלובלי ולבסיס לפתרון פוליטי. היטלר מושפע בעיקר מגובינר וצ'מברלין וממפיצי תורתם הנס גינתר (מחבר "תורת הגזע של העם הגרמני") ואלפרד רוזנברג. יתר על כן היטלר קורא בשבתו במאסר לאחר הפוטש, בימי כתיבת ספרו, את המהדורה השניה של ספר הלימוד שחיברו הפרופסורים לאנתרופולוגיה אואר, פיישר ולנץ "תורת התורשה האנושית והיגיינת הגזע" ומשתמש בו לעיבוד תורת הגזע שלו.

היטלר אינו חלוץ בייחוס תכונות גזע לעם היהודי ובקביעת מקום מרכזי ליהודים בהסבר הגזעני האוניברסלי. בכגון דא היו לו מבשרים רבים. מבנה ההיסטוריה היהודית, כהיסטוריה של השחתה גזעית, מזכיר את ספרו של וילהלם מאר מ-1879 "נצחון היהדות על הגרמניות" ואת ספרו של רוהלינג "יהודי התלמוד". היטלר הודה, כמו כן, כי את הקובץ הקרוי "ספר כיס לשאלת היהודים" בעריכת האנטישמי תאודור פריץ, קרא עוד בנעוריו בווינה, וכי לספר זה השפעה מיוחדת על התנועה הנאצית כתנועה גזענית אנטישמית. החיבור הקרוי "הפרוטוקולים של זקני ציון" הופיע בגרמניה לאחר מלחמת העולם הראשונה וסייע בעיצוב היחס ל"גזע היהודי". הספרות הזאת, יחד עם האנשים שבסביבתו של היטלר, בעיקר רוזנברג ואקרס, תרמו לתערוכת הגזענית-אנטישמית של היטלר, שהיתה נותרת "עוד" חיבור אנטישמי אחד אילולא היה היטלר מחולל השואה. הספרות הגזענית-האנטישמית היתה עשירה מאוד כבר ב-1923 וכללה גם תוכניות של מפלגות אנטישמיות שפעלו בדור הקודם. ספרות זו היתה מלאה סתירות ומחלוקות, שהיטלר מתייחס אליהן. השאלה המחקרית הנכונה אינה היכן חולשת התיאוריות או שגיאותיהן, אלא מדוע וכיצד הצליחה התורה כפי שנוסחה על-ידי היטלר להגיע לדרגת הקבילות הציבורית שאליה הגיעה, והאם היא המסבירה את מדיניות הרצח של הרייך השלישי ומלחמת העולם השנייה.